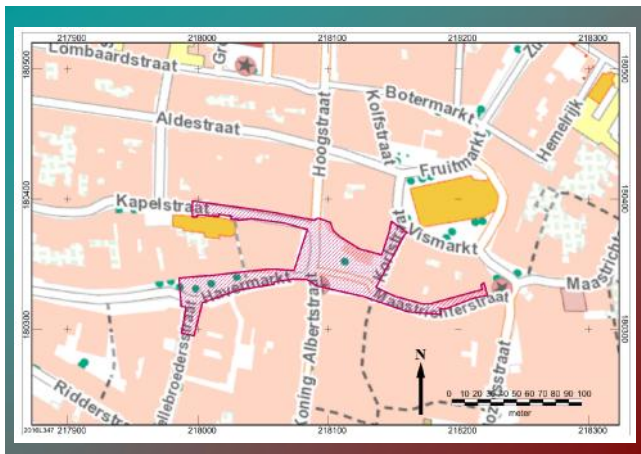


Cellebroedersstraat, Havermarkt, Maastrichterstraat, Grote Markt, Kortestraat en Kapelstraat te Hasselt (gemeente Hasselt)

Programma van Maatregelen



T. Deville en S. Houbrechts

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave.....	1
2. Programma van maatregelen voor uitstel van onderzoek	2
2.1. Gemotiveerd Advies	2
Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek.....	2
Aanwezigheid van een archeologische site.....	2
Waardering van de archeologische site	2
Impactbepaling	3
Bepaling van maatregelen.....	3
2.2. Administratieve gegevens.....	4
2.3. Aanleiding vooronderzoek.....	5
2.4. Onderzoeksstrategie en –methode	7
2.5. Vraagstelling en onderzoeksdoelen.....	9
Doelstellingen van het vooronderzoek	9
De te beantwoorden onderzoeksvragen	10
2.6. Onderzoekstechnieken	11
Proefsleuvenonderzoek	11
2.7. Evaluatiecriteria	19
2.8. Randvoorwaarden.....	19
2.9. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	20

2. Programma van maatregelen voor uitstel van onderzoek

2.1. Gemotiveerd Advies

Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek komt duidelijk naar voren dat er een hoge kans is om archeologische resten vast te stellen binnen de grenzen van het plangebied. Om deze reden werd er een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (type proefputten voor het vaststellen van een complexe stratigrafie). Dit proefsleuvenonderzoek kan contract-gewijs nu niet worden uitgevoerd. Om deze reden wordt er een programma van maatregelen opgesteld voor uitgesteld onderzoek. Indien dit wordt uitgevoerd kan gesteld worden dat het onderzoek volledig is.

Aanwezigheid van een archeologische site

Op basis van de resultaten van een bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van een site niet worden aangetoond. Wel kan met de hoogste waarschijnlijkheid worden gesteld dat ze aanwezig zijn. Historische kaarten geven bebouwing aan en er is een grote kans op begraving onder de Havermarkt ter hoogte van het gerechtshof. Op basis van het bureauonderzoek werd een onbekende trefkans opgesteld voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars. Gezien de ligging aan het beekdal van de Helbeek werd een hoge trefkans opgesteld vanaf het neolithicum tot en met de volle middeleeuwen. Voor resten vanaf de late middeleeuwen tot en met de nieuwste tijd is een hoge trefkans opgesteld.

Waardering van de archeologische site

Ondank dat er een verwachting is opgesteld, kan er momenteel niet met zekerheid gesteld worden dat er een vindplaats aanwezig is. We kunnen enkel spreken over een hoogste waarschijnlijkheid. Doordat historische stadskernen stratigrafisch groeien gaan dieper liggende resten meestal goed bewaard zijn gebleven.

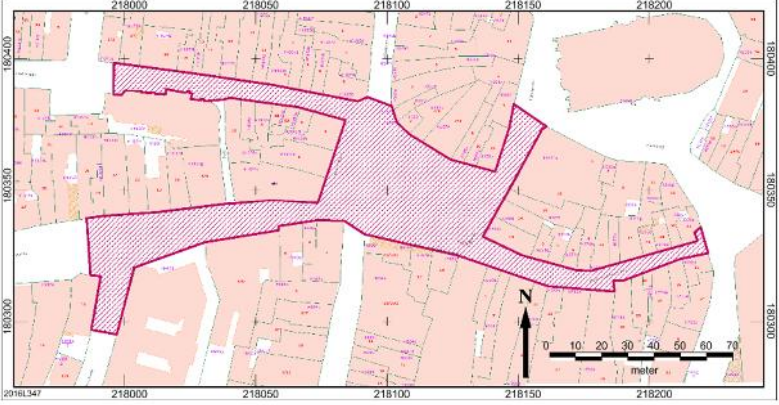
Impactbepaling

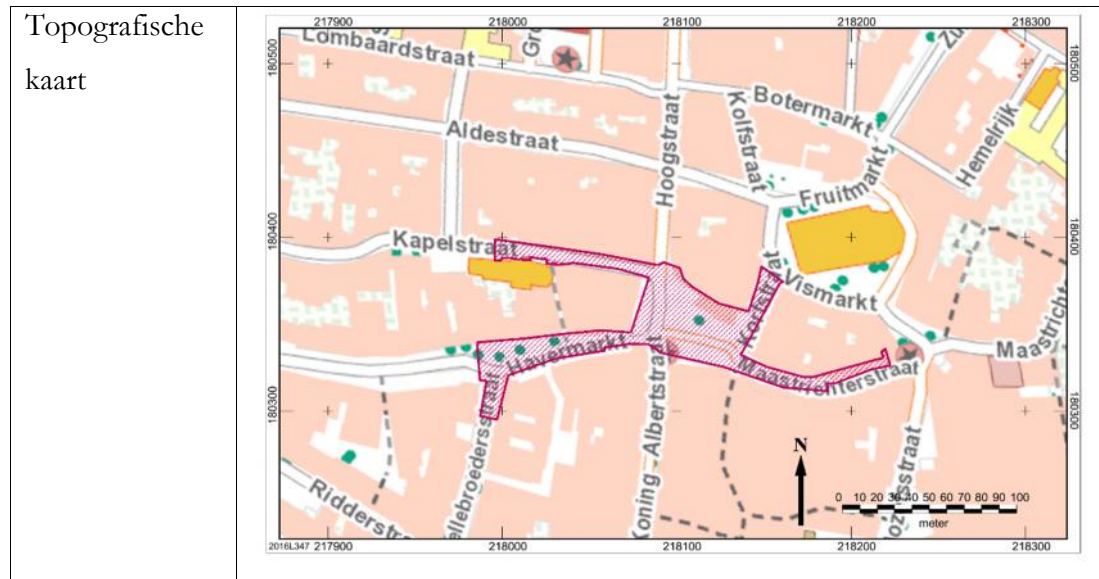
Binnen het plangebied wordt weldra een nieuw gescheiden rioleringsstelsel aangelegd en word er nieuwe wegenis aangelegd. Het nieuwe riool zal tot 3 m diep worden aangelegd. Grote delen van de rioleringswerken vallen echter binnen, zo wordt vermoed, onverstoorde zones. Hierdoor zal er een diepe verstoring worden veroorzaakt binnen de archeologische stratigrafie van de Hasseltse binnenstad. Ook de nieuwe wegenis zal een verstorende invloed hebben. De toekomstige wegenis zal 30 cm dieper worden aangelegd dan de huidige wegenis. Er is bijgevolg sprake van een grote impact.

Bepaling van maatregelen

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. De werkzaamheden zullen namelijk een diepgaande verstoring veroorzaken die alle eventueel aanwezige resten binnen de verstoringsdiepte zal vernielen.

2.2. Administratieve gegevens

Projectcode	2016L347
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Naam en erkeningsnummer erkend archeoloog	ArcheoPro Vlaanderen (OE/ERK/Archeoloog/2016/0107), Bedrijfsstraat 10, 3500 HASSELT
Provincie	Limburg
Gemeente	Hasselt
Deelgemeente	Hasselt
Plaats	Cellebroedersstraat, Havermarkt, Maastrichterstraat, Grote Markt, Kortestraat, Kapelstraat
Toponiem	/
Bounding Box	X: 217981,38 Y: 180294,70 X: 218222,72 Y: 180395,53
Kadastrale gegevens	Gemeente: Hasselt Afdeling: 1 Sectie: H Nrs.: Openbaar domein
Kaartblad	/
Kadasterkaart	



2.3. Aanleiding vooronderzoek

Infracvba wil weldra in een gedeelte van het centrum van Hasselt, een gescheiden rioleringsstelsel aanleggen. Voorafgaande aan de aanleg van de nieuwe riolering zal de oude, reeds bestaande riolering opgebroken worden.

We starten de beschrijving van de regenwaterriolering aan de Grote Markt. Vanuit de noordoostelijke en zuidoostelijke hoek vertrekt telkens een nieuwe riolering met een diameter van 400 mm op een diepte van 2,5 m. Beiden sluiten aan op een nieuwe leiding die verticaal loopt in zuidelijke richting in het westen van de Grote Markt. Deze gaat verder de Havermarkt in, in westelijke richting. Hier is de buis 500 mm in diameter en ligt deze eveneens op circa 2,5 m diepte.

In de Cellebroederstraat ter hoogte het midden van de zijgevel van huisnummer 12 van de Havermarkt start een nieuw stuk riool op een diepte van 1,5 m met diameter 400 mm die aansluit op de nieuwe riolering op de Havermarkt, ter hoogte van huisnummer 19. Dit is eveneens het eindpunt voor het plangebied binnen dit onderzoek.

In de noordwestelijke bovenhoek van de Grote markt wordt een vuilwaterriolering aangelegd in oostelijke richting. Deze heeft een diameter van 400 mm en ligt op circa 2 m beneden het huidige maaiveld. Deze sluit aan de oostzijde van de grote markt aan op een andere nieuwe riolering. Deze laatste start in de zuidwestelijke hoek van de Grote markt met een diameter van 800 mm op een diepte van circa 4 meter beneden maaiveld. Deze maakt een hoek aan de oostzijde van de Grote markt richting het noorden, waar ook de

vorige besproken riolering hierop aansluit. Samen sluiten deze aan op een reeds bestaande riolering ter hoogte van de Kortestraat.

Aan het begin van de Havermarkt, ter hoogte van huisnummer 1 wordt een nieuwe vuilwaterriolering aangelegd op een diepte van circa 3 m met een diameter van 400 mm. Deze loopt in westelijke richting over de Havermarkt tot op een hoogte van huisnummer 19. Op de Cellebroedersstraat, ter hoogte van de nieuwe regenwaterriolering die reeds besproken werd wordt een nieuwe vuilwaterriolering aangesloten op de reeds bestaande. De nieuwe riool ligt op een diepte van 1,5 m en heeft een diameter van 400 mm. Deze sluit aan op het punt ter hoogte van de Havermarkt nr. 19.

Vandaag de dag ligt er reeds een riolering op de plaatsen waar er een nieuwe gelegd wordt. De nieuwe rioleringen worden binnen het voormalige gabarit gelegd op dezelfde diepte. In totaal gaat het hierbij om circa 260 lopende meter regenwaterriolering en eveneens circa 260 lopende meter vuilwaterriolering.

Nadien worden deze werken uiteraard gevolgd door de heraanleg van de wegenis.

De nieuwe wegenis zal bestaan uit een verharding in keien op een legbed met een fundering en onderfundering zodat de totale uitgraving ongeveer 62 cm zal bedragen. Deze werken zullen dan ook geen nieuwe verstoringen veroorzaken

In tegenstelling tot de rioleringswerken, die enkel de Grote Markt, Havermarkt en Cellebroedersstaat beslaan, zal de aanleg van het nieuwe wegdek meerdere straten beslaan. Voor de Kapelstraat start deze ter hoogte van huisnummer 27 in oostelijke richting tot aan de hoek met de Grote Markt. De Kortestraat wordt eveneens heraangelegd tot aan de hoek met de Grote Markt. Voor de Maastrichterstraat betreft het een stuk wegenis vanaf huisnummer 22 in westelijke richting tot aan de Grote Markt.

Op basis van Artikel 5.4.1. van het Onroerend Erfgoeddecreet wordt, gezien de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt bij een archeologische zone, bij de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag een bekrachtigde archeologienota gevoegd.

2.4. Onderzoeksstrategie en –methode

Op basis van het bureauonderzoek werden de verschillende onderzoeksmethoden beoordeeld en werd de onderzoekstrategie bepaald. Van iedere onderzoeksmethode zullen de vier criteria voor keuzebepaling, zoals beschreven in hoofdstuk 5.3 van de Code van Goede Praktijk worden. Deze criteria zijn:

-) Is het **mogelijk** deze methode toe te passen op dit terrein?
-) Is het **nuttig** deze methode toe te passen op dit terrein?
-) Is het overdreven **schadelijk** voor het bodemarchief om toe te passen op dit terrein?
-) Is het **noodzakelijk** dit toe te passen op dit terrein?

Globaal genomen kan een **landschappelijk booronderzoek** een bijdrage leveren in de kennis over de bodemopbouw. In het verleden hebben er verschillende bodemversturende activiteiten plaats gevonden binnen het plangebied en in de middeleeuwen is het gebied stratigrafisch opgehoogd. Doordat het plangebied in het verleden bebouwd is geweest gaan ook op dieper niveaus muur-, funderings- en vloerresten alsook bestrating voorkomen waardoor het moeilijk wordt een dergelijk onderzoek uit te voeren. Tevens is het erg moeilijk om met een booronderzoek verschillende relevante niveaus te herkennen binnen het ophoogpakket. Wanneer we de criteria overlopen dan is het enkel met boorondersteuning mogelijk om deze methode toe te passen, aangezien het zeer moeilijk is om verschillende niveaus te herkennen en archeologische sporen te duiden is het een weinig nuttig onderzoek. De schadelijkheid van een handboor is beperkt. Het onderzoek wordt bijgevolg niet noodzakelijk geacht.

Tijdens een **oppervlaktekartering** wordt een gebied raaigewijs belopen op zoek naar vondstmateriaal aan de oppervlakte. Het hele gebied is bestraat. De vondstzichtbaarheid is bijgevolg nihil. Het is bijgevolg niet mogelijk dit onderzoek uit te voeren en er kan het nut niet bepaald worden. Een oppervlaktekartering is een onschadelijk onderzoek, maar de noodzaak kan hier niet aangehaald worden.

Een **geofysisch onderzoek** is een onderzoeksmethode die vooral sporen die een afwijking veroorzaken in een magnetisch of elektrisch veld kan opsporen. Binnen het plangebied worden er sporen verwacht die dit zeker kunnen bewerkstelligen. Muren, funderingsresten en vloeren geven zeer goede resultaten. Het onderzoeksgebied is vandaag de dag volledig

bestraat. Het is bijgevolg mogelijk om dit onderzoek uit te voeren. Inzake de nuttigheid kan gesteld worden dat deze onderzoeksmethode een kennisvermeerdering kan teweeg brengen. Onbekende muur- en vloerresten kunnen namelijk naar voren komen. Anderzijds worden, zeker ter hoogte van de marktplaatsen, ook kleinere sporen verwacht zoals paalkuilen en dergelijke. Deze kunnen echter niet worden vastgesteld door deze onderzoeksmethode. Ondanks dat het een kenniswinst kan opleveren gaat deze kenniswinst niet sluitend zijn. De onderzoeksmethode is absoluut niet schadelijk doordat enkel gebruik wordt gemaakt van elektrische en magnetische pulsen die de grond worden ingestuurd. De noodzakelijkheid valt hier moeilijk te duiden. De methode genereert een kenniswinst, maar de intrinsieke waarde van de aangetroffen resten kan niet geduid worden en de gaafheid kan niet beoordeeld worden. Daarnaast is het niet duidelijk hoeveel resten er gemist worden met deze methode. Om die reden wordt de noodzaak toch als negatief beoordeeld.

Binnen het plangebied werd een hoge archeologische trefkans opgesteld voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars. Door het middeleeuwse ophoogpakket is het momenteel onduidelijk of de oorspronkelijk bodemopbouw nog intact is, want door dat ophoogpakket is het moeilijk te bepalen. Ondanks dat een **verkennend archeologisch booronderzoek** de beste methode is om vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars op te sporen is dit onderzoek niet mogelijk om uit te voeren. Niet alleen is alles bestraat, wat het technisch erg moeilijk maakt, er is namelijk boorondersteuning nodig. Doordat de ondergrond waarschijnlijk vol steekt met muurresten, vloerniveaus, funderingsresten, oudere bestratingsniveaus en riolering is het niet mogelijk de boring uit te voeren. Om deze reden kan het nut van het onderzoek niet bepaald worden. Een verkennend archeologisch booronderzoek is een weinig schadelijke methode, maar de noodzaak kan momenteel, door de onmogelijkheid tot uitvoering niet bepaald worden.

Aangezien een verkennend archeologisch booronderzoek niet uit te voeren valt kan er ook geen **waarderend archeologisch booronderzoek** of een **proefputtenonderzoek** ten behoeve van het opsporen van vuursteenvindplaatsen worden uitgevoerd. De redenen zijn dezelfde als deze bij een verkennend archeologisch booronderzoek.

Een **proefsleuvenonderzoek** is de meest geschikte methode om archeologische resten vanaf het neolithicum tot en met de nieuwste tijd vast te stellen. Door middel van een

graafmachine wordt op, op voorhand aangeduide locaties, de verstoorde bovenlaag verwijderd en wordt vanaf het eerste leesbare archeologische niveau onderzocht of er antropogene sporen aanwezig zijn. Wanneer het vlak is afgewerkt en volledig gedocumenteerd kan verdiept worden naar een volgende onderzoeksvlak, net zoals totdat de natuurlijke moederbodem bereikt wordt. Vandaag de dag is het niet overal mogelijk om het plangebied te onderzoeken. Het gehele plangebied is openbare weg of in gebruik als marktplaats, daarvan worden sommige delen door het openbaar vervoer gebruikt. Daarnaast zijn er winkelstraten die al niet al te breed zijn, zoals de Maastrichterstraat, waar 's avonds, 's nachts en 's ochtends leveringen gebeuren voor aanpalende handelspannen. Binnen deze delen is het niet overal mogelijk om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Ook dient er rekening te worden gehouden met de aanwezige riolering. Al bij al zou er overal onderzoek kunnen worden uitgevoerd, zei het dat het onderzoek moet worden aangepast, in oppervlakte, aan het gebruik van het terrein zodat de maatschappelijke en economische nadelen tot een minimum herleidt worden. Het onderzoek is voor de hele oppervlakte van de werkput destructief. De kenniswinst die deze methode oplevert is bepalend voor verdere onderzoeken. De noodzaak kan daarmee aangetoond worden.

2.5. Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doelstellingen van het vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek werd voor het plangebied een onbekend trefkans opgesteld voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars. Daarnaast werd een hoge trefkans toegekend voor nederzettingsresten vanaf het neolithicum tot en met de volle middeleeuwen en voor sporen van begraving vanaf de bronstijd tot en met de volle middeleeuwen. Tenslotte werd er een hoge trefkans toegekend voor nederzettingsresten vanaf de late middeleeuwen tot en met de nieuwste tijd. Ook sporen van begraving kunnen niet worden uitgesloten. Om deze verwachting te toetsen worden de volgende onderzoeken geadviseerd:

- J Proefsleuvenonderzoek: Het proefsleuvenonderzoek heeft tot doel om de verwachting opgesteld tijdens het bureauonderzoek te toetsen, een indicaties geven van hoeveel archeologische niveaus voorkomen en op welke diepte. Het evalueren en waarden van eventuele sporen en het inzamelen van archeologische resten. Daarnaast heeft het onderzoek tot doel om de spreiding, diepteligging en kwaliteit van een eventueel vindplaats te beoordelen.

Het doel van het onderzoek is, door op voorhand een beeld te krijgen van het plangebied, om de toekomstige werkzaamheden beter te begeleiden, het risico op verrassingen in te perken en hopelijk een positieve invloed te hebben op de doorlooptermijn van de toekomstige werkzaamheden. Daarnaast is het de bedoeling dat de maatschappelijke en economische inpakt van de werkzaamheden van het proefsleuvenonderzoek zo klein mogelijk blijft en misschien zelfs nihil is.

De te beantwoorden onderzoeksvragen

Proefsleuvenonderzoek

- ┐ Zijn er nog archeologisch relevante niveaus aanwezig?
- ┐ Zijn er sporen aanwezig?
- ┐ Bevinden de sporen zich in stratigrafisch verband?
- ┐ Hoeveel verschillende lagen/stratigrafie zijn er te onderscheiden in de verschillende proefputten?
- ┐ Bevatten deze lagen archeologische vondsten?
- ┐ Uit welke periode dateren de vondsten?
- ┐ Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- ┐ Wat was de invloed van de bestaande bebouwing/verhardingen op het archeologisch erfgoed?
- ┐ Op welk niveau bevindt zich de natuurlijke moederbodem?
- ┐ Kunnen de tracés van riolering binnen onverstoorde gebied voor de start van de werken worden onderzocht?
- ┐ Hoe kan de begeleiding van de werkzaamheden het beste worden ingepast binnen de civieltechnische werkzaamheden?
- ┐ Welke restricties, afspraken kunnen er gemaakt worden met de uitvoerende aannemer zodat er geen destructieve invloed is door de werkzaamheden alvorens deze onderzocht kunnen worden?

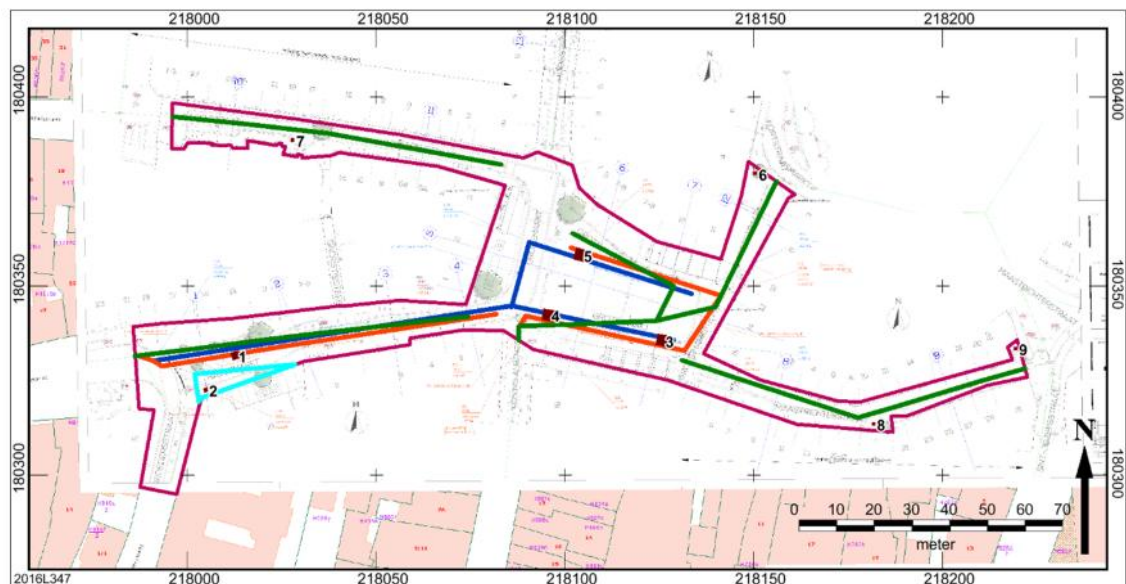
2.6. Onderzoekstechnieken

Proefsleuvenonderzoek

Ten laatste drie werkdagen voor de start van het proefsleuvenonderzoek wordt een melding gemaakt bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

Het onderzoek wordt uitgevoerd zoals beschreven in hoofdstuk 8.6.3. van de Code van Goede Praktijk.

Het onderzoeksteam bestaat minstens uit een veldwerkleider met ervaring op sites met een complexe verticale stratigrafie, een assistent-archeoloog en een aardkundige. Daarnaast wordt het team bijgestaan door een conservator.



Afbeelding 1: Overzichtskartaal met aanduiding van het plangebied (paarse kader). Als ondergrond zijn de toekomstige werkzaamheden weergegeven. Teven zijn de toekomstige rioolbuizen (blauw = regenwater, oranje is vuilwater), en de bestaande rioleringsbuizen (groene lijn) aangegeven. Met de lichtblauwe kader wordt een deel van de verdwenen kerk van het Cellebroedersklooster aangegeven. De proefputten zijn in bordeauxrood weergegeven.

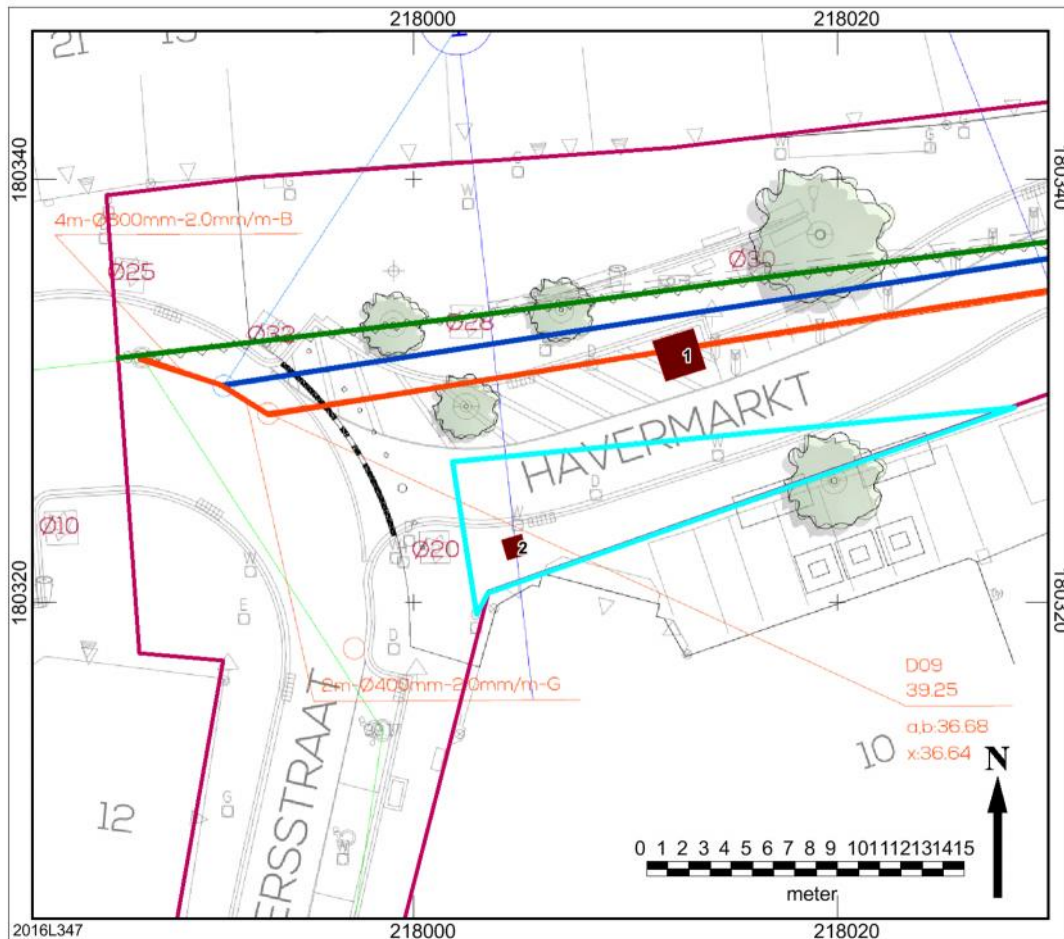
Binnen het plangebied worden negen proefputten voorzien. Deze zijn vierkant van vorm en hebben een wisselende oppervlakte.

Op de Havermarkt worden twee proefputten voorzien (*afbeelding 2*). De eerste proefput (werkput 1) wordt voorzien binnen de losstrook tegenover het gerechtsgebouw. De proefput is op het einde van de losstrook voorzien zodat deze tijdens het onderzoek nog deels in gebruik kan blijven. De proefput is 2 x 2 m groot en ligt binnen het toekomstige vuilwaterriool. Het riool zal op deze locatie 2.6 m diep komen te liggen. Aangezien er een beperkte oppervlakte is voor de aanleg van de proefput, zal naar alle waarschijnlijkheid niet tot deze diepte kunnen worden aangelegd, dit zou normaal gezien, op basis van wat al geweten is over de diepteligging van archeologische resten in de binnenstad van Hasselt ook niet nodig zijn. Indien bepaald blijkt dat de archeologische resten nog dieper voorkomen, maar de veiligheid van de proefput het niet toelaat om die uit te voeren, dan wordt getracht om boringen te zetten.

Aan de overzijde van de straat, net rechts van de ingang van het gerechtsgebouw wordt een kleine proefput (werkput 2) gegraven van 1 x 1 m. De proefput heeft tot doel om te bepalen of er archeologische resten voorkomen binnen de ontgravingsdiepte van de bestratingswerkzaamheden. De bestratingswerkzaamheden zullen 62 cm diep reiken. De proefput wordt tot zeker 90 cm diepte uitgevoerd. Op die manier wordt niet alleen gekeken of er een verstoring tijdens de wegenis plaats grijpt, maar ook of er eventuele resten meteen onder deze verstoring voorkomen die niet toelaten om in situ behouden te blijven en schade zouden kunnen oplopen tijdens de werkzaamheden. De proefput ligt binnen de voormalige kerk van het Cellebroedersklooster. Indien de uitvoerend archeoloog van mening is dat de proefput te beperkt is om een beeld te krijgen van de ondergrond dan kan de put worden uitgebreid met 1 m². Daarbij wordt getracht om het voetgangersverkeer zo min mogelijk te hinderen.

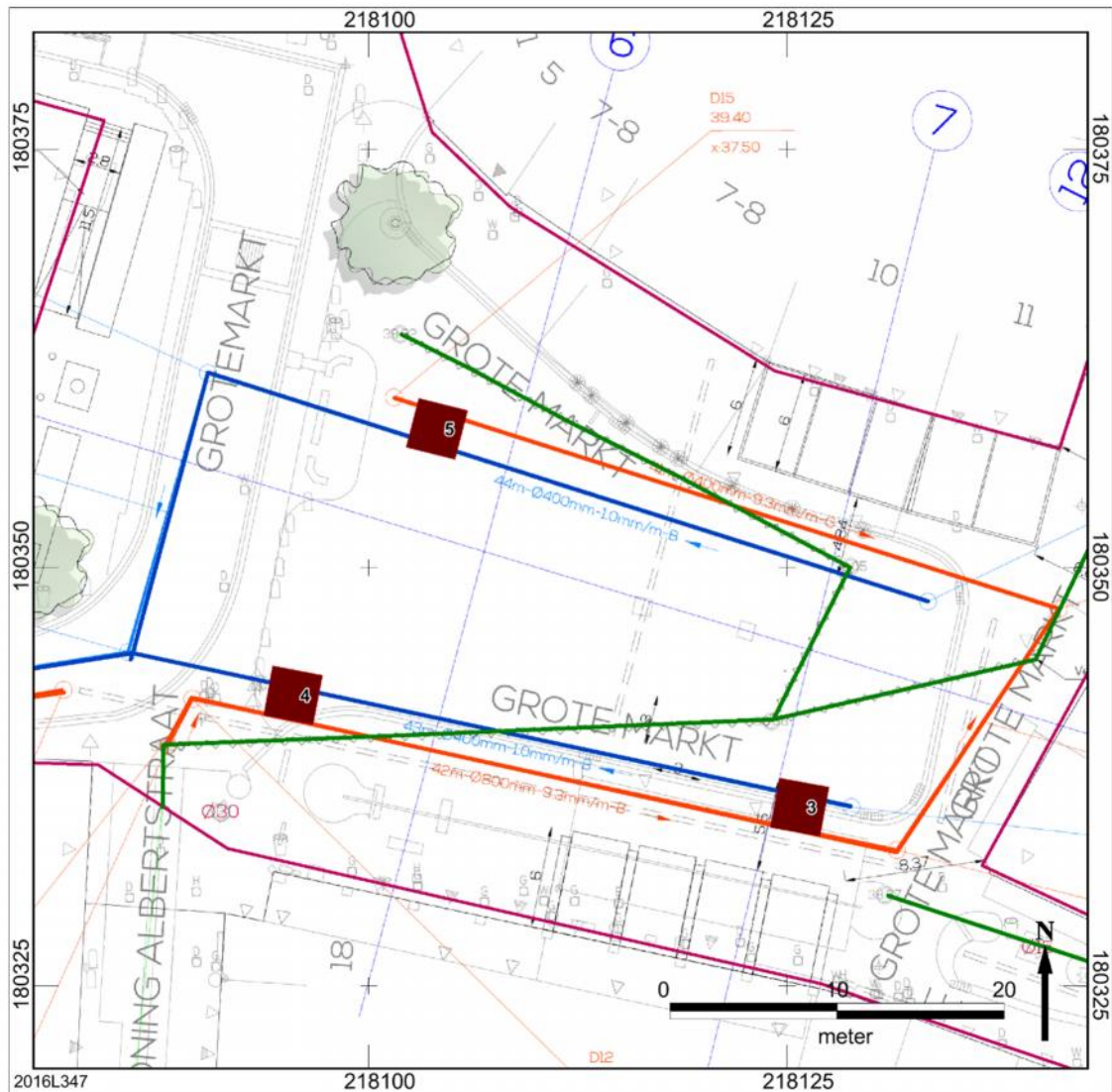
Ter hoogte van de Grote Markt worden er drie proefputten (werkputten 3-5) voorzien (*afbeelding 3*). De drie proefputten zijn voorzien op de locatie waar het nieuwe riool komt en waar vandaag de dag geen riool steekt. De putten moeten uitmaken of de markt altijd een openbaar terrein is geweest of dat er vroeger ook bebouwing heeft plaats gevonden. Daarnaast kunnen er ook sporen van marktactiviteiten verwacht worden (paalkuilen van marktkramen). Er is hier gekozen voor proefputten van 3 x 3 m² (9m²). De keuze voor grotere putten hangt samen met de grotere diepte van onderzoek, ter plaatse van de proefputten 3 en 4 wordt tot 3.4 m diep ontgraven, ter hoogte van werkput 5 wordt 1.9 m diep ontgraven. Daarnaast is het hier ook mogelijk om groter werkputten uit te voeren.

Werkput 4 ligt tussen de stoep en de ingang van de Grote Markt voor leveringen. Werkput 5 ligt net ten oosten van de bankjes aan de bushalte op de Grote Markt en werkput 3 ligt tegen het terras Hotel-Restaurant Pax.



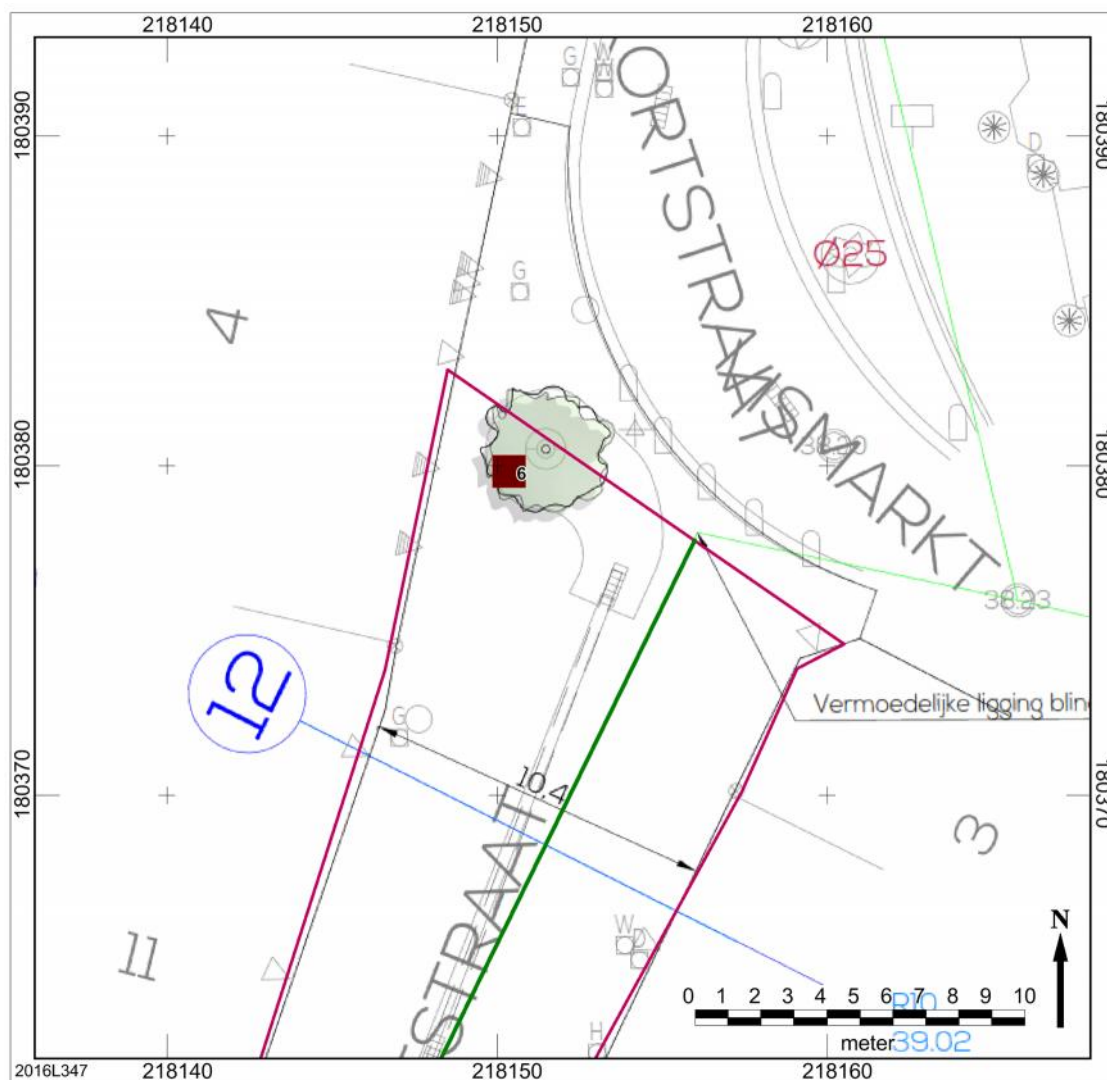
Afbeelding 2: Detailkaart met aanduiding van de proefputten op de Havermarkt.

In het noorden van de Kortstraat, nabij het einde van de werkzaamheden wordt werkput 6 voorzien (afbeelding 4). Voor de vitrine van optiek Putmans wordt een kleine proefput van 1 x 1 m voorzien. Deze locatie liggen binnen het oudste deel van Hasselt en resten gaan hier zeker terug tot de 9^e eeuw. De proefput dient om te kijken of er archeologische waarden voorkomen binnen de diepte van de wegeniswerkzaamheden. Deze zal 62 cm bedragen, echter wordt er tot maximaal 90 cm beneden het maaiveldniveau gegraven om te oordelen of er net onder de werkzaamheden geen archeologische resten worden verstoord tijdens de werkzaamheden.



Afbeelding 3: Detail van de proefputten gelegen op de Grote Markt.

In de Kapelstraat wordt ten noorden van de kapel van de Onze-Lieve-Vrouw Virga-Jesse een proefput van 1 x 1 m (werkput 7) voorzien op de gehandicapte parkeerplaats (*afbeelding 5*). Met de proefput kan geoordeeld worden of ook sporen van begraving aanwezig zijn. Ook hier wordt geoordeeld of er binnen de toekomstige verstoringsdiepte (62 cm) een vernielende invloed is. Daarnaast wordt tot 90 cm diepte gekeken of er net onder het verstoringsniveau geen fragiele archeologische resten aanwezig zijn die door de werkzaamheden verstoord kunnen worden. Indien de uitvoerend archeoloog het nodig acht, dan kan de proefput uitgebreid worden. Er wordt echter voor gezorgd dat er geen hinder is voor het doorgaande verkeer en voor de voetgangers.

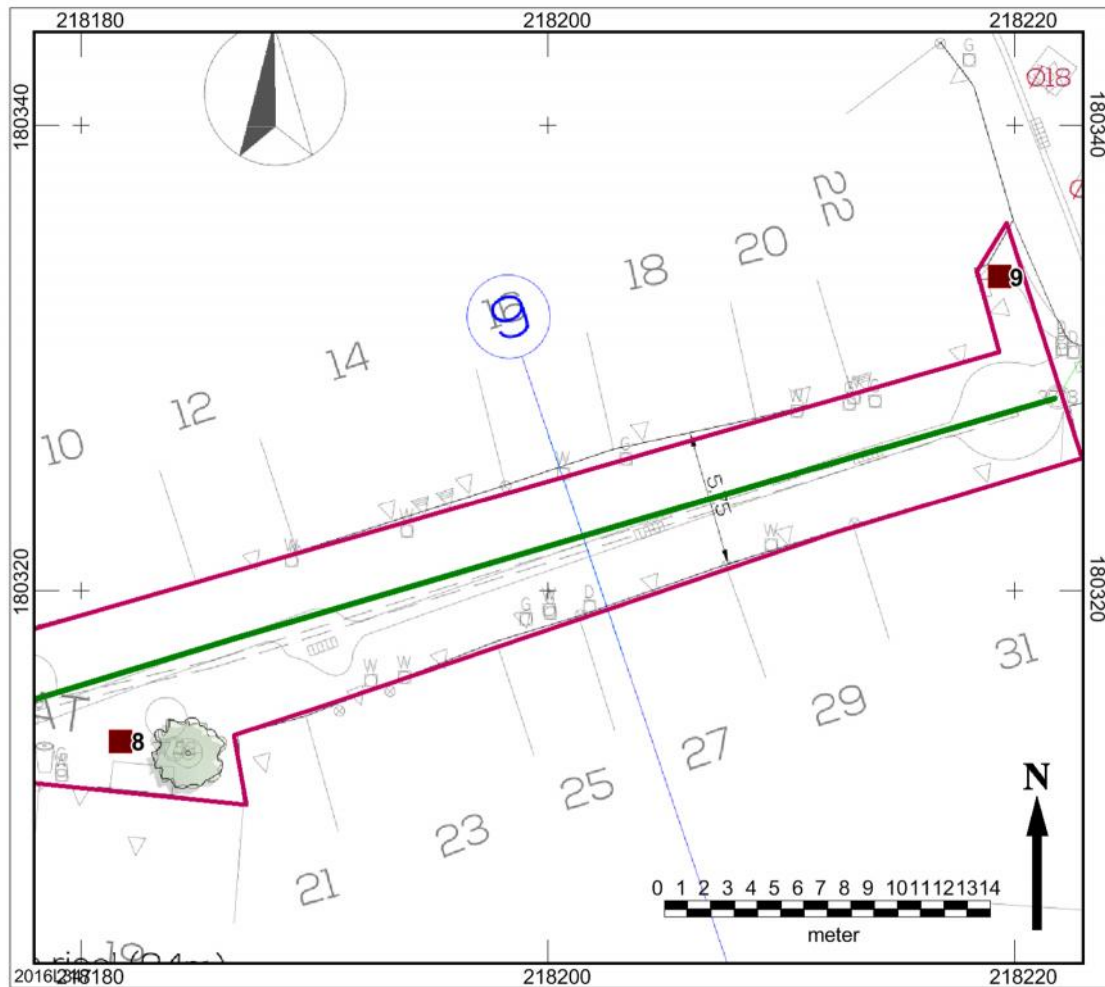


Afbeelding 4: Detailkaart met de locatie van de proefput aan de Kortstraat.



Afbeelding 5: Detailkaart met de locatie van de proefput aan de Kapelstraat.

In de Maastrichterstraat worden 2 kleine proefputten voorzien, eentje vlak langs de ingang van de Standaard boekhandel (werkput 8) en eentje ter hoogte van broodjesbar Pierre (werkput 9). De eerste proefput is hier voorzien omdat er een gekke knik in het stratenpatroon zit, de tweede (werkput 9) ligt binnen een voormalig bouwblok. Beide proefputten zijn 1 x 1 m groot en dienen net als eerder beschreven werkputten louter om vast te stellen of er archeologische waarden voorkomen binnen de verstoringsdiepte (62 cm) en de resten die zich net hieronder bevinden (ontgravingsdiepte is maximaal 90 cm).



Afbeelding 6: Detailkaart met de locaties van de proefputten aan de Maastrichterstraat.

Binnen het 5887 m² grote plangebied wordt met dit onderzoek 36 m² onderzocht. Dit komt neer op 0.61 % van de advieszone. De proefputten worden behandeld als een opgraving waarbij ieder archeologisch niveau volledig wordt opgegraven en geregistreerd alvorens naar een volgend niveau te verdiepen.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt uitgegaan van meerdere archeologische onderzoeksniveaus waarbij het eerste niveau wordt verwacht onder de aanwezige bestrating. Het eerste niveau kan bijgevolg voorkomen vanaf 32 cm beneden het maaiveldniveau. Indien tijdens het onderzoek blijkt dat er meerdere onderzoeksvlakken aanwezig zijn dan wordt ieder niveau apart gewaardeerd.

Sporen die tegen de wand van de proefsleuf worden aangetroffen worden opgeschoond om de relatie met het profiel te documenteren. Alle sporen worden gefotografeerd en ingetekend. Indien het onderste niveau niet bereikt wordt worden alle sporen gecoupeerd, enkel in het onderste vlak wordt een selectie van de sporen gecoupeerd om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Wanneer het diepe sporen betreft, bijvoorbeeld een waterput, dan wordt de diepte en de opbouw door middel van een boring achterhaald.

Dagelijks wordt een volledige opmeting van sleuven, kijkvensters en sporen uitgevoerd. Dagelijks is dus een recent en aangevuld grondplan beschikbaar dat op elk ogenblik aangeleverd kan worden.

De werkputten en sporen worden door een metaaldetector gecontroleerd. Sporen die een signaal geven worden aangeduid in de sporenlijst. Vondsten die buiten een spoorcontext worden vastgesteld worden ingemeten op het grondplan met een vondstnummer dat voorzien is van de code Md. De metalen vondsten worden beschermd tegen degradatie van het materiaal.

In iedere werkput wordt minstens 1 profielwand bestudeerd. Indien er verschillen zitten binnen de profielwanden van dezelfde werkput worden meerdere profielwanden bestudeert. Indien dit nog niet volstaat worden de bijkomende profielwanden verder bestudeerd totdat er een gedegen inzicht wordt verkregen van de stratigrafische opbouw van het terrein. Ze worden opgeschoond, gefotografeerd, ingetekend en beschreven. De profielputten worden beschreven en bestudeerd door de bodemkundige. Van ieder profiel wordt de absolute hoogte van zowel het maaiveld als van het archeologisch vlak opgemeten en op de profieltekening aangegeven.

Na het onderzoek worden de werkputten gedicht om verder degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien kwetsbare sporen worden aangetroffen dan worden deze bedekt door middel van worteldoek zodat ze bij een vervolgonderzoek niet verder worden aangetast vooraleer ze verder onderzocht kunnen worden.

2.7. Evaluatiecriteria

De voorgestelde onderzoeken worden als succesvol beschouwd en mogen afgerond worden wanneer aan de volgende criteria voldaan is:

- J Proefsleuvenonderzoek: Beantwoording van de onderzoeksvragen, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een vindplaats en in het geval van de aanwezigheid van een vindplaats een gedetailleerde waardering opstellen en een duidelijk beeld scheppen van deze vindplaats in functie van de daaropvolgende opgraving/begeleiding en dit per archeologisch niveau. Het is dus van belang dat de bestudering van de profielwanden resulteert in een gefundeerde onderbouwing van het aantal archeologische niveaus.

2.8. Randvoorwaarden

Tijdens het onderzoek zijn de volgende randvoorwaarden van toepassing:

- J Het uitbreken van de bestrating gebeurt onder toezicht van de uitvoerend archeoloog.
- J Het onderzoek wordt uitgevoerd met een graafmachine (type binnendraaijer). Voor de kleine werkputten kan geopteerd worden voor een manuele ontgraving, doch wordt er afgewogen of de lasten niet groter zijn omdat het onderzoek bijgevolg langer zou duren.
- J Veiligheid primeert! Niet alleen voor het projectteam, maar ook voor omstaanders en passanten. Het uitvoerend projectteam houdt zich aan de vigerende wetgeving inzake veiligheid op de werf. Iedere werkput wordt afgezet met herashekken. De werkputten worden onmiddellijk na het afwerken gedempt en er wordt zo gewerkt dat niet gelijktijdig alle werkputten open liggen.
- J De opdrachtgever en het uitvoerend onderzoeksteam zorgt ervoor dat alle getroffen handelaren op voorhand verwittigd worden. Dit gebeurt tijdens een voorafgaand overlegmoment. Het doel is om zo veel mogelijk archeologische gegevens te achterhalen zonder
- J In onderling overleg tussen de opdrachtgever en het uitvoerend onderzoeksteam wordt gezorgd dat de werkputten na onderzoek zo snel mogelijk gedempt en herbestraat worden. Dempen en herbestraten gebeurt in overleg met een ingenieur zodat de zetting nadien beperkt blijft.

2.9. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er worden geen afwijkingen voorzien ten aanzien van de Code van Goede Praktijk. Indien tijdens het veldwerk blijkt dat een afwijking noodzakelijk zou zijn dan wordt contact opgenomen met de opdrachtgever om het voorstel tot wijziging te bespreken. Vervolgens wordt dit onderbouwd in de nota.